

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 14.12.2011
KOM(2011) 881 lopullinen

2011/0432 (CNS)

Ehdotus

NEUVOSTON DIREKTIIVI

konsuliviranomaisten unionin kansalaisille ulkomailla antamasta suojelusta

(ETAn kannalta merkityksellinen teksti)

{ SEK(2011) 1555 lopullinen }

{ SEK(2011) 1556 lopullinen }

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

1.1 Johdanto

EU:n kansalaisilla, jotka matkustavat tai asuvat sellaisessa kolmannessa maassa, jossa sillä jäsenvaltiolla, jonka kansalaisia he ovat, ei ole suurlähetystä tai konsulaattia, on oikeus minkä tahansa muun jäsenvaltion konsuliviranomaisten antamaan suojeluun. Kyseisen jäsenvaltion on avustettava tällaisia edustusta vailla olevia EU:n kansalaisia samoin edellytyksin kuin omia kansalaisiaan.

Viimeaikoina useat kriisit ovat vaikuttaneet lukuisiin EU:n kansalaisiin. Esimerkkeinä voidaan mainita kriisit Libyassa, Egyptissä ja Bahrainissa kevään 2011 demokraattisten kansannousujen jälkeen ja Japania maaliskuussa 2011 koetellut maanjäristys. Konsulisuoja on usein tarpeellista myös tavallisimmissa tilanteissa, kuten vakavan sairauden kohdatessa tai kun henkilö joutuu rikoksen uhriksi.

Lissabonin sopimuksella vahvistetun oikeudellisen kehyksen seurauksena tällä lainsäädäntöaloitteella korvataan EU:n kansalaisille annettavasta konsuliviranomaisten suojelusta tehty sui generis -päätös 95/553/EY¹. Siinä säädetään tarpeellisista yhteistyö- ja yhteensovittamistoimenpiteistä, joiden avulla voidaan helpottaa konsulisuojan antamista edustusta vailla oleville EU:n kansalaisille. Sillä myös toteutetaan asiakirjaan ”Katsaus Euroopan unionin kansalaisuuteen vuonna 2010 – Unionin kansalaisoikeuksien esteiden poistaminen” sisältyvä toimenpide 8, jonka mukaan komissio huolehtisi siitä, että EU:n kansalaisten oikeus saada apua kaikkien jäsenvaltioiden diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta toteutuu paremmin, muun muassa ehdottamalla lainsäädäntötoimia vuoden 2011 aikana².

1.2 Ehdotuksen tausta ja perustelut

Edustusta vailla olevien EU:n kansalaisten oikeus konsulisuojaan samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset on vahvistettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 20 artiklan 2 kohdan c alakohdassa ja 23 artiklassa sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 46 artiklassa, ja se on yksi EU:n kansalaisuuden tuomista erityisoikeuksista. Se on osoitus EU:n solidaarisuudesta ja unionin identiteetistä kolmansissa maissa samoin kuin niistä käytännön hyödyistä, joita EU:n kansalaisuus tuo mukanaan.

Konsulisuoja on olennainen osa unionin kansalaisoikeuspolitiikkaa. Eurooppa-neuvosto kehotti Tukholman ohjelmassa komissiota ”tarkastelemaan asianmukaisia suojelua helpottavia yhteensovittamis- ja yhteistyötoimenpiteitä SEUT-sopimuksen 23 artiklan mukaisesti”³. Euroopan parlamentti kannatti 25 päivänä marraskuuta 2009 antamassaan päätöslauselmassa⁴ konsulisuojaa koskevan yhteensovittamisen ja yhteistyön lujittamista. Tätä ennen se oli 11

¹ EYVL L 314, 28.12.1995, s. 73.

² KOM(2010) 603 lopullinen.

³ Tukholman ohjelma – Avoin ja turvallinen Eurooppa kansalaisia ja heidän suojeluaan varten, neuvoston asiakirja 17024/09, 2.12.2009, EUVL C 115, 4.5.2010, s. 1.

⁴ Euroopan parlamentin päätöslauselma 25. marraskuuta 2009 komission tiedonannosta Euroopan parlamentille ja neuvostolle ”Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue kansalaisia varten” – Tukholman ohjelma, EUVL C 285E, 21.10.2010, s. 12.

päivänä joulukuuta 2007 antamassaan päätöslauselmassa⁵ ehdottanut yhteisten käsitteiden ja sitovien suuntaviivojen hyväksymistä ja päätöksen 95/553/EY muuttamista sen jälkeen kun Lissabonin sopimus on tullut voimaan.

Asiakirjassa ”Katsaus Euroopan unionin kansalaisuuteen vuonna 2010 – Unionin kansalaisoikeuksien esteiden poistaminen” komissio totesi, että se huolehtisi siitä, että EU:n kansalaisten oikeus saada apua kaikkien jäsenvaltioiden diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta muun muassa kriisitilanteissa toteutuu paremmin, ehdottamalla lainsäädäntötoimia vuoden 2011 aikana sekä tehostamalla tiedotusta konsuliapua koskevan oman verkkosivuston ja kohdennettujen tiedotustoimien avulla⁶. Komissio toisti tämän sitoumuksen konsuliviranomaisten edustusta vailla oleville EU:n kansalaisille antamasta suojelusta 23 päivänä maaliskuuta 2011 antamassaan tiedonannossa ja totesi, että se esittäisi säädösehdotuksia tarpeellisista yhteensovittamis- ja yhteistyötoimenpiteistä, joilla helpotetaan edustusta vailla olevien EU:n kansalaisten konsulisuojaa ja esitetään keinoja kriisitilanteissa annettavan konsulisuojan rahallista korvaamista koskevan kysymyksen ratkaisemiseksi⁷.

Aiemman lainsäädäntökehyksen mukaan jäsenvaltioiden oli vahvistettava tarpeelliset säännöt keskenään. Lissabonin sopimuksessa annetaan komissiolle oikeus ehdottaa direktiivejä yhteensovittamis- ja yhteistyötoimenpiteistä, jotka ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että edustusta vailla olevat EU:n kansalaiset voivat helpommin käyttää oikeuttaan samanlaiseen konsulisuojaan kyseisen jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa⁸. Nykyisessä EU:n säädöksessä, päätöksessä 95/553/EY⁹, säädetään uudelleentarkastelusta viiden vuoden kuluttua siitä, kun päätös tuli voimaan vuonna 2002.

Edustusta vailla olevien EU:n kansalaisten konsulisuojassa on tällä hetkellä parantamisen varaa. SEUT-sopimuksen 23 artiklan sisällöstä ei ole selvää yksimielisyyttä kuten ei myöskään velvollisuuksista, joita oikeudesta konsulisuojaan seuraa. SEUT-sopimuksen tiivis sanamuoto ei riitä varmistamaan, että oikeudella olisi tehokas konkreettinen merkitys. Kansalliset konsulilait ja -käytännöt poikkeavat toisistaan samoin kuin edustusta vailla olevien EU:n kansalaisten konsulisuojaa koskevat peruskäsitteet.

Lisäselvennykset näyttävät tarpeellisilta erityisesti neljällä alueella:

(1) Henkilöllinen soveltamisala

Henkilöllistä soveltamisalaa on selvennettävä. EU:n kansalainen ei ole edustusta vailla pelkästään silloin, kun hänen kotijäsenvaltiollaan ei ole ollenkaan suurlähetystä tai konsulaattia tietyssä kolmannessa maassa, vaan myös silloin, jos tämä suurlähetystö tai konsulaatti ei ole ”käytettävissä”¹⁰. Siitä ei kuitenkaan ole päästy yhteisymmärrykseen, milloin suurlähetystö tai konsulaatti on käytettävissä¹¹. Lisäksi olisi selvennettävä, missä määrin myös edustusta vailla olevien EU:n kansalaisten perheenjäsenet, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia, saavat konsulisuojaa.

⁵ Euroopan parlamentin päätöslauselma 11. joulukuuta 2007 diplomaatti- ja konsuliviranomaisten Euroopan unionin kansalaisille antamaa suojelua kolmansissa maissa koskevasta vihreästä kirjasta, EUVL C 323E, 18.12.2008, s. 120).

⁶ KOM(2010) 603 lopullinen.

⁷ KOM(2011) 149 lopullinen.

⁸ SEUT-sopimuksen 23 artiklan 2 kohta.

⁹ EYVL L 314, 28.12.1995, s. 73.

¹⁰ Päätöksen 95/553/EY 1 artikla.

¹¹ Jäsenvaltioiden edustajien kannat vaihtelivat (esim. alle 400 kilometrin matka tai sijainti saarella).

(2) Konsulisuojan saatavuus ja yhteistyö/yhteensovittaminen

Olisi selvennettävä, minkä jäsenvaltion on autettava edustusta vailla olevaa EU:n kansalaista ja kuinka apu on sovittava yhteen sen jäsenvaltion kanssa, jonka kansalaisesta on kyse. Tämä epäselvä tilanne aiheuttaa viivästyksiä eikä takaa tehokkaan suojelun saamista samoin edellytyksin kuin jäsenvaltion omat kansalaiset. Perussopimuksen mukaan edustusta vailla oleva EU:n kansalainen voi vapaasti valita, minkä suurlähetystön/konsulaatin puoleen hän kääntyy. Käytännössä on kuitenkin olemassa vastuun jakamista koskevia järjestelyjä. Tällaiset järjestelyt voivat olla hyväksyttäviä, kunhan edustusta vailla olevien kansalaisten tehokas käsittely on taattu. Niistä ei kuitenkaan yleensä ole tiedotettu laajasti, minkä vuoksi kansalaisten on vaikeaa tietää, miltä suurlähetystöltä tai konsulaatilta apua saa.

Apua antavan suurlähetystön tai konsulaatin ja kotijäsenvaltion välistä yhteensovittamista ja yhteistyötä on lisättävä. Omien kansalaisten avustamisesta poiketen edustusta vailla olevan EU:n kansalaisen avustaminen edellyttää tehokasta yhteistyötä kyseisen kansalaisen kotijäsenvaltion konsuliviranomaisten kanssa. Yhteistyötä ja yhteensovittamista avustavan jäsenvaltion ja sen jäsenvaltion välillä, jonka kansalaisesta on kyse, koskevista selkeämmistä säännöistä hyötyisivät sekä konsuliviranomaiset että kansalaiset. Säännöissä olisi määritettävä, millaista apua konsuliviranomaiset tavallisesti tarjoavat edustusta vailla oleville EU:n kansalaisille (esim. apu kuolemantapauksessa, rikoksen uhreille jne.) ja kuinka apu on sovittava yhteen avustavan jäsenvaltion ja sen jäsenvaltion välillä, jonka kansalaisesta on kyse.

(3) Paikallinen yhteistyö

Edustusta vailla olevia EU:n kansalaisia koskevan yhteensovittamisen ja yhteistyön varmistamiseksi tietyssä kolmannessa maassa toimivien konsuliviranomaisten on tehtävä yhteistyötä keskenään ja niiden saatavilla on oltava tietyt tiedot¹². Edustusta vailla olevien EU:n kansalaisten kannalta merkityksellisiä tietoja ei tällä hetkellä koota järjestelmällisesti. Lisäksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaan jäsenvaltioiden diplomaattiset edustustot ja konsuliedustustot sekä unionin edustustot kolmansissa maissa ja kansainvälisissä konferensseissa samoin kuin niiden edustajat kansainvälisissä järjestöissä edistävät sitä, että oikeus konsulisuojaan toteutuu¹³. Eri osapuolten toimivallan rajoja ja toiminta-aloja ei ole vielä määritelty. Nykyinen järjestelmä ei näin ollen edistä unionin ulkoisten toimien johdonmukaisuutta ja johtaa siihen, ettei henkilöstöä ja taloudellisia resursseja käytetä parhaalla mahdollisella tavalla.

(4) Avustus kriisitilanteissa / taloudelliset korvaukset

Yhteistyön oikeudellisissa puitteissa olisi määritettävä selvästi, kuka avustaa edustusta vailla olevia EU:n kansalaisia kriisitilanteissa. Myös niin sanotun johtavan valtion, jonka odotetaan ryhtyvän toimiin kriisitilanteissa¹⁴, roolia olisi selvennettävä. Valmiussuunnittelussa ei oteta erityisesti huomioon edustusta vailla olevia EU:n kansalaisia, ja kriisitilanteissa on vaikeaa määrittää edustusta vailla olevien EU:n kansalaisten lukumäärä. Varsinkin vakavissa kriisitilanteissa paikallinen henkilöstö tarvitsee tukea kriisitoiminnan asiantuntijoilta.

¹² Esimerkiksi edustusta vailla olevien jäsenvaltioiden viranomaisten sekä kyseisten maiden kieltä puhuvien kääntäjien/lakimiesten/lääkäreiden yhteystiedot.

¹³ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 35 artikla.

¹⁴ Johtavat valtiot on tällä hetkellä nimetty 29 kolmannessa maassa niistä 146 kolmannesta maasta, joissa vähintään yhdellä jäsenvaltiolla on edustusto.

Avusta maksettavien taloudellisten korvausten osalta säädökset ja ohjeet ovat tähän asti sisältäneet yleisluonteisia menettelyjä¹⁵, joita ei yleensä sovelleta kriisitilanteissa, sillä ne eivät näytä soveltuvan kriisitilanteiden erityistarpeisiin¹⁶. Jos kustannusten jakamista ei ole määritetty selvästi ja se ei toteudu käytännössä, on pienemmät kannustimet soveltaa ennakoivaa lähestymistapaa, johon sisältyy muihin kuin omiin kansalaisiin liittyviä velvoitteita.

Yksityiskohtainen analyysi nykyjärjestelmään liittyvistä ongelmista ja niiden ratkaisemiseksi harkittujen eri vaihtoehtojen vaikutuksista esitetään vaikutusten arvioinnissa, joka muodostaa tämän ehdotuksen oheisasiakirjan.

2. INTRESSITAHOJEN KUULEMINEN

Intressitahoja kuultiin laajalti. Kattavassa julkisessa kuulemisessa, joka järjestettiin EU:n kansalaisten oikeuksista vuonna 2010, pyydettiin kannanottoja kaikilta kansalaisilta ja asianmukaisilta sidosryhmiltä. Siinä kiinnitettiin erityistä huomiota konsuliviranomaisten EU:n kansalaisille antamaan suojeluun. Tätä julkista kuulemistä edelsi kuuleminen diplomaatti- ja konsuliviranomaisten Euroopan unionin kansalaisille antamasta suojelusta kolmansissa maissa vuonna 2007 annetusta vihreästä kirjasta¹⁷. Esille tulleet ajatukset otettiin huomioon poliittisissa keskusteluissa EU:n kansalaisten oikeuksista 1. ja 2. heinäkuuta 2010 järjestetyssä konferenssissa, jonka aikana konsulisuojelusta käytiin syvällisiä keskusteluja. Myös konsulisuojan alan sidosryhmiä (esim. jäsenvaltioita, matkailualan järjestöjä, hallituksista riippumattomia järjestöjä ja yliopistopiirejä) kuultiin asiasta erikseen, muun muassa kahdessa asiaa käsittelevässä työpajassa, jotka järjestettiin 24. syyskuuta 2010 ja 23. kesäkuuta 2011. Kaikkien jäsenvaltioiden konsuli- ja diplomaattiviranomaisille tiedotettiin asiasta neuvoston konsuliasioden työryhmässä ja niitä kuultiin verkkokyselyn kautta. Ulkopuolinen konsultti vieraili vähän aikaa sitten kuudessa tyypillisessä jäsenvaltiossa ja neljässä valitussa kolmannessa maassa¹⁸, jotta konsuliasioden parissa toimivia voitaisiin kuulla suoraan paikan päällä. Tätä ehdotusta laatiessaan komissio otti huomioon tulokset, joita saatiin neljässä uudelleentarkastelun eri puolia koskevassa tutkimuksessa¹⁹.

Yleisesti ottaen sidosryhmät tukevat suunniteltua uudistusta. Lissabonin sopimuksella luodun uuden oikeudellisen järjestelmän vuoksi on tarpeen tarkistaa päätöstä 95/553/EY.

¹⁵ Päätöksen 95/553/EY 6 artikla, Ohjeet konsuliviranomaisille EU:n kansalaisten suojelemiseksi kolmansissa maissa (neuvoston asiakirja 10109/06, 16.6.2006, tarkistettu neuvoston asiakirjalla 15613/10, 5.11.2010 – ei julkaistu) ja Euroopan unionin ohjeet konsuliasioden johtavan valtion käsitteen käyttöön ottamiseksi (EUVL C 317, 12.12.2008, s. 6).

¹⁶ Erityisesti ajan niukkuus ja apua tarvitsevien kansalaisten suuret määrät.

¹⁷ EUVL C 30, 10.2.2007, s. 8.

¹⁸ Kazakstan, Sri Lanka, Kuuba ja Egypti.

¹⁹ Jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ja käytäntöjä koskevassa tutkimuksessa (2009), jonka toteutti Instituto Europeo de Derecho, tarkasteltiin jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ja käytäntöjä konsulisuojelun alalla. Kansalaisten konsuliavun sääntelyä Euroopassa koskevan CARE-hankkeen (Citizens Consular Assistance Regulation in Europe) toiminnoissa (2009–2011), jotka on rahoitettu perusoikeuksia ja kansalaisuutta käsittelevän Euroopan komission ohjelman taloudellisella tuella, analysoitiin konsuli- ja diplomaattiviranomaisten antamaa suojelua koskevaa jäsenvaltioiden oikeudellista kehystä. Ulkoisella tutkimuksella (2010), jonka toteutti konsulttiyritys GHK, tuettiin komissiota eri toimintavaihtoehtojen ja niihin liittyvien kustannusten analysoinnissa, ja siinä keskityttiin kriisitilanteisiin ja taloudellisiin korvauksiin. Toisessa ulkoisessa tutkimuksessa (2011), jonka toteutti konsulttiyritys Matrix Insight, kerättiin lisää todisteita, muun muassa kolmansiin maihin suuntautuvien vierailujen avulla, arvioitiin päätöstä 95/553/EY ja tarkasteltiin mahdollisuuksia lisäparannuksiin.

Sidosryhmien mielestä tässä tarkistuksessa olisi lisättävä entisestään yhteensovittamista ja yhteistyötä ja selvennettävä oikeudellisia peruskäsitteitä. Sidosryhmät ovat esittäneet uudistuksen päätekijöistä seuraavanlaisia kannanottoja. Kuullut jäsenvaltiot eivät näyttäneet olevan samaa mieltä siitä, milloin suurlähetystö tai konsulaatti olisi ”käytettävissä”²⁰. Sidosryhmien kuulemisen perusteella²¹ suurlähetystöön tai konsulaattiin matkustaminen, konsulisuojan saaminen ja paluumatka vähintään saman päivän aikana vaikuttaisi asianmukaiselta määrääjältä. Kansalaisyhteiskunnan edustajat puolustivat selviä ja sitovia oikeudellisia ehtoja. Kansalaisyhteiskunnan edustajien mielestä kolmannen maan kansalaisuuden omaavien perheenjäsenten sisällyttäminen konsulisuojan piiriin oli tärkeä asia²², kun taas jäsenvaltioista suurimman osan mielestä sen olisi vähintään oltava mahdollista (tosin niistä osa totesi, että edellytyksiä olisi selvennettävä)²³. Mitä tulee konsuliviranomaisten antamaan suojeluun ja yhteensovittamiseen/yhteistyöhön, jäsenvaltiot ja kansalaisyhteiskunnan edustajat katsovat yleensä, että on tarpeen lisätä vastuun jakamista koskevien kahdenvälisen ja paikallisten järjestelyjen avoimuutta. Kansalaisyhteiskunnan edustajat korostavat, että on varmistettava se, että edustusta vailla olevat kansalaiset voivat saada konsulisuojan samoin edellytyksin kuin omat kansalaiset. Hyvien viestintäkanavien varmistaminen ja selkeät oikeudelliset säännökset ovat suurimman osan²⁴ mielestä tärkeitä tai erittäin tärkeitä tekijöitä avun tehostamiseksi. Kriisitilanteiden ja niiden taloudellisten vaikutusten osalta jäsenvaltioiden edustajat tukevat voimakkaasti johtavan valtion periaatetta, jota olisi entisestään parannettava, ja ne korostavat kattavien kriisivalmiuksien tuomia etuja²⁵. Kansalaisyhteiskunnan edustajat korostivat, että myös kriiseissä on taattava, että edustusta vailla olevia EU:n kansalaisia autetaan yhtä tehokkaasti kuin omia kansalaisia.

3. EHDOTUKSEN OIKEUDELLINEN SISÄLTÖ

3.1 Ehdotetun toimen lyhyt kuvaus

Tämän ehdotuksen keskeinen tavoite on

- **selventää** edustusta vailla olevilla EU:n kansalaisilla konsulisuojaan tasavertaisin edellytyksin olevan oikeuden **sisältöä ja toimintaa**
- **yksinkertaistaa konsuliviranomaisten välistä yhteistyötä ja yhteensovittamista.**

Tätä varten ehdotuksessa käsitellään seuraavia asioita:

(1) Henkilöllinen soveltamisala

²⁰ Useimmat kuulluista jäsenvaltioista totesivat, että enintään kuuden tunnin yhdensuuntainen matkustus aika konsulaattiin vaikuttaisi kohtuulliselta (63 prosenttia verkkokyselyn mukaan; 37 prosenttia jäsenvaltioista ilmoitti toisen matkustusajan; jäsenvaltiot huomauttivat kuitenkin usein, että kiireelliset tapaukset voivat edellyttää nopeampaa avunsaantia).

²¹ Ks. vaikutusten arviointi, s. 26.

²² Kuten esimerkiksi 23. kesäkuuta 2011 järjestetyssä työpajassa todettiin.

²³ Verkkokyselyn ja jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kuulemisen ja haastattelujen tulosten mukaan.

²⁴ Jäsenvaltioiden keskuudessa suoritetun verkkokyselyn mukaan 68,8 prosenttia vastaajista piti lainsäädäntöehdotusten selkeyttä erittäin tärkeänä (50 %) tai tärkeänä (18 %) tekijänä konsuliavun tehostamiseksi; käytännön haasteiden voittamisen osalta (esim. selvien viestintäkanavien varmistaminen) vastaukset olivat samankaltaisia (43 % erittäin tärkeä, 37 % tärkeä).

²⁵ Kuten 23. kesäkuuta 2011 järjestetyssä työpajassa ja kahdenvälisissä keskusteluissa todettiin.

Ehdotuksessa selvennetään, että EU:n kansalaisen on katsottava olevan edustusta vailla erityisesti silloin, kun hänen oman jäsenvaltionsa suurlähetystö tai konsulaatti ei ole ”käytettävissä”. Suurlähetystö tai konsulaatti ei ole ”käytettävissä”, jos EU:n kansalainen ei pysty matkustamaan sinne ja palaamaan lähtöpaikkaansa (kyseisessä kolmannessa maassa yleisesti käytetyllä liikennevälineellä) vähintään saman päivän aikana. Poikkeuksen muodostavat kiireelliset tapaukset, joissa apua on saatava nopeammin. Lisäksi ehdotuksessa tarkennetaan, että EU:n kansalaisten perheenjäsenet, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia, kuuluvat EU:n kansalaisten konsulisuojan piiriin. SEUT-sopimuksen 23 artiklassa määrätään syrjimättömästä kohtelusta, ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 24 artiklan sekä Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti EU:n kansalaisten oikeuksista aiheutuvat tärkeimmät hyödyt koskevat myös heidän perheenjäseniään oikeuksien täysimääräisen tehokkuuden varmistamiseksi²⁶. Näin ollen ehdotuksessa säädetään, että jäsenvaltioiden on annettava suojelua EU:n kansalaisten kolmansista maista oleville perheenjäsenille yhtä paljon kuin omien kansalaistensa kolmansista maista oleville perheenjäsenille²⁷.

(2) Konsulisuojan saatavuus ja yhteistyö/yhteensovittaminen

Ehdotuksessa korostetaan, että EU:n kansalaiset voivat kääntyä ”minkä tahansa” muun jäsenvaltion suurlähetystön tai konsulaatin puoleen. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sopia erityisjärjestelyistä, kunhan avoimuus (järjestelyistä ilmoittamalla ja julkaisemalla ne sen jälkeen komission verkkosivustolla) ja hakemusten tehokas käsittely taataan.

Ehdotuksessa tarkennetaan myös, millaista apua jäsenvaltiot tavallisesti tarjoavat yleisimmissä tapauksissa (pidätys tai vangitseminen, joutuminen rikoksen uhriksi, vakava onnettomuus tai vakava sairaus, kuolema, hädänalaiseen asemaan joutuneiden avustaminen ja kotiuttaminen sekä tilapäisten matkustusasiakirjojen tarve) konsuliapua koskevien jäsenvaltioiden yhteisten käytäntöjen²⁸ perusteella. Lisäksi tarkennetaan konsuliviranomaisten näissä tapauksissa soveltamia yhteistyö- ja yhteensovittamismenetelmiä. Kansalaisten itsemääräämisoikeuden kunnioittamiseksi ehdotuksessa säädetään, että kansalaisilta olisi kysyttävä heidän toiveistaan, joita olisi kunnioitettava, esimerkiksi mitä tulee perheenjäsenille tai sukulaisille ilmoittamiseen (mm. pidätystapauksissa). Samoin kuolemantapauksissa ruumiin käsittelyä koskevat lähiomaisen toiveet on otettava asianmukaisesti huomioon.

(3) Paikallinen yhteensovittaminen / EU:n toimien tuottama lisäarvo

Ehdotuksessa tarkennetaan, että konsulisuojaa koskevissa paikallisissa yhteistyökokouksissa olisi vaihdettava säännöllisesti tietoja edustusta vailla olevista EU:n kansalaisista ja että näiden kokousten puheenjohtajan olisi kerättävä yhteystiedot, joilla on merkitystä edustusta vailla olevien EU:n kansalaisten auttamisen kannalta (esim. edustusta vailla olevien jäsenvaltioiden tietystä alueesta vastuussa oleva suurlähetystö tai konsulaatti). Siinä

²⁶ Ks. esim. asia C60/00, *Carpenter*.

²⁷ On pidettävä mielessä, että kaikkia omille kansalaisille/EU:n kansalaisille tarjottavia konsulipalveluja ei voida tarjota heidän perheenjäsenilleen, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia. Varsinkaan tilapäisiä matkustusasiakirjoja ei voida myöntää (ei oman maan kansalaisten eikä EU:n kansalaisten kolmansista maista oleville perheenjäsenille); käynnit tapaamassa vangittuja kolmansista maista olevia perheenjäseniä ovat mahdollisia, jos kyseisen kolmannen maan konsuliviranomaiset eivät vastusta sitä.

²⁸ Instituto Europeo de Derechon tutkimuksen mukaisesti ja kuten Espanjan puheenjohtajuuskaudella laadituissa neuvoston puitteissa kuvaillaan. Ks. vaikutusten arvioinnin liite V.

säädetään, että unionin edustustot voivat tietyin edellytyksin toimia näiden kokousten puheenjohtajana tai tukea niitä muuten.

(4) Avustus kriisitilanteissa / taloudelliset korvaukset

Kriisitilanteiden osalta ehdotukseen sisältyvät seuraavat parannukset. Sen mukaan paikallisiin valmiussuunnitelmiin on järjestelmällisesti sisällytettävä edustusta vailla olevat EU:n kansalaiset. Ehdotuksessa korostetaan johtavan valtion (johtavien valtioiden) tärkeyttä edustusta vailla olevien EU:n kansalaisten suojelussa ja määrittämään johtavan valtion tehtävät tältä osin, toisin sanoen että johtava valtio vastaa edustusta vailla oleville EU:n kansalaisille annettavan avun yhteensovittamisesta ja johtamisesta. Ehdotuksessa tarkennetaan, että johtava valtio voi pyytää lisätukea EU:n pelastuspalvelumekanismilta ja Euroopan ulkosuhdehallinnon kriisinhallintarakenteilta. Ehdotuksessa säädetään myös lisätuesta ja synergian täysimääräisestä hyödyntämisestä sisällyttämällä kansalliset konsuliasiantuntijat, erityisesti edustusta vailla olevista jäsenvaltioista, unionin tasolla olemassa oleviin pelastusyksiköihin. Kustannusten jakamisen osalta otetaan käyttöön yksinkertaisempi korvausmenettely, joka on mukautettu kriisitilanteisiin. Tähän sisältyy konsuliviranomaisten ja kansalaisten välisten menettelyjen yksinkertaistaminen, vakiomuotoisten lomakkeiden käyttöönotto ja helpompi järjestelmä korvausten laskemiseksi (määräsuhteessa²⁹, kiinteät korvaukset³⁰ - jos kustannuksia ei voida laskea). Tämä parannettu korvausmenettely täydentää EU:n pelastuspalvelumekanismista ja Euroopan ulkosuhdehallinnon kriisinhallintarakenteista saatavilla olevaa tukea.

3.2 Oikeusperusta

Lissabonin sopimuksen mukaisesti EU:lle annetaan toimivalta antaa lainsäädäntöä edustusta vailla olevien EU:n kansalaisten konsulisuojasta SEUT-sopimuksen 23 artiklan 2 kohdassa. Tämän perussopimuksen määräyksen mukaan neuvosto voi antaa direktiivejä edustusta vailla olevien EU:n kansalaisten suojelua helpottavista tarpeellisista yhteensovittamis- ja yhteistyötoimenpiteistä. Tätä määräystä sovelletaan kaikkiin jäsenvaltioihin.

3.3 Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet

Edustusta vailla olevien EU:n kansalaisten konsulisuojaan sisältyy sen määritelmän mukaisesti rajat ylittävä ulottuvuus, sillä EU:n kansalaisuuden tuomat oikeudet ulotetaan sillä EU:n rajojen ulkopuolelle. Tämä aloite koskee EU:n kansalaisille myönnettyä erityisoikeutta, oikeutta toisen jäsenvaltion konsuli- ja diplomaattiviranomaisten antamaan suojeluun samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset. Kyseinen oikeus liittyy erottamattomasti EU:n kansalaisuuden käsitteeseen ja unionilla Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla olevaan toimivaltaan. Sen vuoksi vaikuttaa asianmukaiselta sisällyttää tämän oikeuden toteutumisen helpottamiseksi tarvittavat yhteensovittamis- ja yhteistyötoimenpiteet unionin oikeusjärjestykseen jäsenvaltioiden hallitusten edustajien tekemien sui generis -päätösten sijasta. Oikeuden käytännöllisyys ja johdonmukaisuus paranevat, kun se otetaan osaksi jäsenvaltioiden oikeusjärjestystä, kun kansalliset tuomioistuimet voivat pyytää sen tulkinnessa ohjeita Euroopan unionin tuomioistuimelta ja kun komissiolla on valtuudet varmistaa sen kunnioittaminen.

²⁹ Määräsuhteessa oleva korvaus tarkoittaa suhteellista korvausta, joka perustuu avustettujen henkilöiden lukumäärään (kokonaiskustannukset jaettuna avustettujen henkilöiden lukumäärällä).

³⁰ Evakuoinnin, lääkinnällisistä syistä tapahtuvan evakuoinnin ja suojamajoituksen vakiokustannukset.

Ehdotuksessa otetaan asianmukaisella tavalla huomioon suhteellisuusperiaate, sillä siinä vahvistetaan ainoastaan yleisiin tapahtumiin (esim. kuolema, rikoksen uhriksi joutuminen) ja kriisitilanteisiin liittyvät yhteistyö- ja yhteensovittamistoimenpiteet. Lisäksi siinä otetaan täysimääräisesti huomioon aikaisemmat säädökset ja viimeaikainen kehitys, esimerkiksi johtavan valtio periaate, ja keskitytään selvästi edustusta vailla oleviin EU:n kansalaisiin. Liitteenä olevassa vaikutusten arvioinnissa osoitetaan, että kaikkien ehdotettujen muutosten tuomat edut ovat suuremmat kuin niiden kustannukset; sen vuoksi ehdotetut toimenpiteet ovat suhteellisia.

3.4 Vaikutus perusoikeuksiin

Kuten tämän ehdotuksen oheisasiakirjan muodostavassa vaikutusten arvioinnissa yksityiskohtaisesti kuvataan sekä noudattaen komission tiedonantoa ”Euroopan unionin strategia perusoikeuskirjan panemiseksi tehokkaasti täytäntöön”³¹, ehdotus vahvistaa perusoikeuskirjassa esitettyjä oikeuksia. Tällä uudistuksella parannetaan erityisesti perusoikeuskirjan 46 artiklassa vahvistettua oikeutta konsuliviranomaisten antamaan suojeluun samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset selventämällä tämän oikeuden sisältöä, helpottamalla tarvittavia yhteistyö- ja yhteensovittamismenettelyjä ja varmistamalla sääntöjen tehokas täytäntöönpano ja noudattaminen. Kolmansista maista olevien perheenjäsenten sisällyttäminen konsulisuojan piiriin vahvistaa oikeutta perhe-elämään sekä lapsen oikeuksia (perusoikeuskirjan 7 ja 24 artikla). Selkeämmät vastuualat ja vastuun parempi jakaminen kriisitilanteissa takaisi syrjimättömän kohtelun myös kriisiaikoina, jolloin perusoikeudet ovat vaakalaudalla. Lisäksi ehdotuksella vahvistetaan syrjintäkieltoa, oikeutta elämään ja henkilökohtaiseen koskemattomuuteen sekä puolustautumisoikeutta ja oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin (perusoikeuskirjan 2, 3, 21, 47 ja 48 artikla).

³¹ Komission tiedonanto KOM(2010) 573 lopullinen, 19.10.2010.

Ehdotus

NEUVOSTON DIREKTIIVI

konsuliviranomaisten unionin kansalaisille ulkomailla antamasta suojelusta

(ETAn kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 23 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksikössä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

noudattaa erityistä lainsäätämisyksiköstä,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Unionin kansalaisuus on unionin kansalaisten oikeusaseman perusta, kun he käyttävät perussopimusten mukaisia oikeuksiaan. Sellaisen jäsenvaltion kansalaisten, jolla ei ole kolmannessa maassa suurlähetystöä tai konsulaattia, oikeus saada minkä tahansa jäsenvaltion diplomaatti- tai konsuliviranomaisilta suojelua samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset on yksi perussopimuksessa unionin kansalaisille myönnettyistä erityisoikeuksista.
- (2) Lissabonin sopimuksessa vahvistettiin unionin kansalaisuutta ja siihen liittyviä oikeuksia; konsuliviranomaisten antaman suojelun osalta siinä määrätään yhteistyö- ja yhteensovittamistoimenpiteitä koskevista direktiiveistä. Asiakirjassa ”Katsaus Euroopan unionin kansalaisuuteen vuonna 2010 – Unionin kansalaisoikeuksien esteiden poistaminen” vahvistetussa toimenpiteessä 8 komissio sitoutui huolehtimaan siitä, että EU:n kansalaisten oikeus saada apua kaikkien jäsenvaltioiden diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta muun muassa kriisitilanteissa toteutuu paremmin, ehdottamalla lainsäädäntötoimia vuoden 2011 aikana sekä tehostamalla tiedotusta konsuliapua koskevan oman verkkosivuston ja kohdennettujen tiedotustoimien avulla³².
- (3) Komissio toisti tämän sitoumuksen konsuliviranomaisten edustusta vailla oleville EU:n kansalaisille antamasta suojelusta 23 päivänä maaliskuuta 2011 antamassaan tiedonannossa ja totesi, että se esittäisi säädösehdotuksia yhteensovittamis- ja

³²

KOM(2010) 603 lopullinen.

yhteistyötoimenpiteistä, joilla helpotetaan edustusta vailla olevien EU:n kansalaisten konsulisuojaajaa ja esitetään keinoja kriisitilanteissa annettavan konsulisuojan rahallista korvaamista koskevan kysymyksen ratkaisemiseksi³³.

- (4) Solidaarisuus, syrjintäkielto ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen kuuluvat arvoihin, joihin unioni perustuu; kansainvälisissä suhteissaan unionin olisi vaalittava arvojaan ja edistettävä osaltaan kansalaistensa suojelua. Edustusta vailla olevien unionin kansalaisten perusoikeus konsulisuojaan samoin edellytyksin kuin omat kansalaiset, joka on vahvistettu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 46 artiklassa, on osoitus eurooppalaisesta solidaarisuudesta. Se tuo ulkoisen ulottuvuuden unionin kansalaisuuden käsitteeseen ja vahvistaa unionin identiteettiä kolmansissa maissa.
- (5) Neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien 19 päivänä joulukuuta 1995 tekemässä päätöksessä 95/553/EY³⁴ säädetään suurlähetystöjen ja konsulaattien Euroopan unionin kansalaisille antamasta suojelusta, ja sen mukaan päätöstä on tarkasteltava uudelleen viiden vuoden kuluttua siitä kun se tuli voimaan vuonna 2002.
- (6) Tällä direktiivillä kumotaan päätös 95/553/EY, ja siinä säädetään konsuliviranomaisten edustusta vailla oleville unionin kansalaisille antamaa suojelua helpottavista tarpeellisista yhteistyö- ja yhteensovittamistoimenpiteistä. Tällaisten toimenpiteiden olisi lisättävä oikeusvarmuutta ja konsuliviranomaisten välistä tehokasta yhteistyötä ja solidaarisuutta.
- (7) Tehokas yhteistyö ja yhteensovittaminen on välttämätöntä, kun edustusta vailla olevat kansalaiset tarvitsevat suojelua kolmansissa maissa. Kolmannessa maassa läsnä olevan avustavan jäsenvaltion ja kansalaisen kotijäsenvaltion on mahdollisesti tehtävä tiivistä yhteistyötä. Paikallinen konsuliyhteistyö voi olla monimutkaisempaa, kun on kyse edustusta vailla olevista kansalaisista, sillä se edellyttää yhteensovittamista viranomaisten kanssa, joilla ei ole edustusta paikan päällä. Olisi laadittava vakaat puitteet, joilla täytetään aukko, joka on seurausta siitä, ettei kansalaisen omalla jäsenvaltiolla ole maassa suurlähetystöä tai konsulaattia.
- (8) Unionin kansalaiset ovat edustusta vailla, jos jäsenvaltiolla, jonka kansalaisia he ovat, ei ole käytettävissä olevaa suurlähetystöä tai konsulaattia kolmannessa maassa. Käytettävissä olemisen käsitettä olisi tulkittava siten, että kansalaisten suojele turvataan.
- (9) Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artiklassa tunnustetun yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamista koskevan oikeuden mukaisesti apua antavan jäsenvaltion olisi annettava suojelua unionin kansalaisten kolmansista maista oleville perheenjäsenille samoin edellytyksin kuin omien kansalaistensa kolmansista maista oleville perheenjäsenille. Perheenjäseniä määriteltäessä olisi otettava huomioon Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella 29 päivänä huhtikuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY³⁵ 2 ja 3 artikla. Jäsenvaltiot eivät ehkä pysty tarjoamaan kaikentyyppistä konsulisuojaajaa kolmannen maan kansalaisia

³³ KOM(2011) 149 lopullinen.

³⁴ EYVL L 314, 28.12.1995, s. 73.

³⁵ EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77.

oleville perheenjäsenille, eivät varsinkaan tilapäisiä matkustusasiakirjoja. Perusoikeuskirjan 24 artiklan mukaisesti lapsen etu olisi otettava ensisijaisesti huomioon, kuten 20 päivänä marraskuuta 1989 tehdyssä Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa säädetään.

- (10) Edustusta vailla olevien kansalaisten olisi voitava vapaasti valita, mistä suurlähetystöstä tai konsulaatista he hakevat konsulisuojaa. Jäsenvaltioiden olisi voitava tehdä vastuunjakoa koskevia järjestelyjä. Tällaisista järjestelyistä olisi kuitenkin tiedotettava avoimesti kansalaisille eivätkä ne saisi vaarantaa tehokasta konsulisuojaa. Kaikista tällaisista järjestelyistä olisi ilmoitettava komissiolle ja ne olisi julkaistava komission erityisellä verkkosivustolla.
- (11) Kunniakonsuleiden toimivaltuudet vaihtelevat jäsenvaltiosta toiseen. Yleensä kunniakonsulit pystyvät suorittamaan erittäin rajallisia konsulitehtäviä. Kunniakonsuleiden olisi katsottava vastaavan pysyvästi käytettävissä olevaa suurlähetystöä tai konsulaattia kolmannessa maassa ainoastaan heidän kansallisen lain ja kansallisten käytäntöjen mukaisten toimivaltuuksiensa rajoissa.
- (12) Jos hakijat todistavat olevansa unionin kansalaisia, heille olisi annettava suojelua. Konsulisuojaa tarvitsevilla edustusta vailla olevilla kansalaisilla ei mahdollisesti ole enää hallussaan henkilöasiakirjojaan. Perustavaa laatua oleva asema unionin kansalaisena annetaan suoraan unionin lainsäädännössä ja henkilöasiakirjoilla on ainoastaan toteava arvo. Jos hakijat eivät pysty esittämään henkilöasiakirjoja, heidän olisi sen vuoksi pystyttävä todistamaan henkilöllisyytensä muulla tavoin, tarvittaessa tarkistamalla asia sen jäsenvaltion viranomaisilta, jonka kansalaisia he väittävät olevansa.
- (13) Jäsenvaltioiden viranomaisten olisi harjoitettava tiivistä yhteistyötä ja yhteensovittamista keskenään sekä unionin, Euroopan ulkosuhdehallinnon ja Euroopan komission kanssa keskinäisen kunnioituksen ja solidaarisuuden hengessä. Nopean ja tehokkaan yhteistyön varmistamiseksi jäsenvaltioiden yhteyshenkilöt olisi ilmoitettava ja heidän luetteloon olisi jatkuvasti päivitettävä Euroopan ulkosuhdehallinnon suojatulla verkkosivustolla (Consular On-Line).
- (14) Tarvittavien yhteensovittamis- ja yhteistyötoimenpiteiden selventämiseksi yhteistyön ja yhteensovittamisen ala olisi täsmennettävä. Edustusta vailla oleville kansalaisille annettavaan konsulisuojaan sisältyy avustaminen useissa tavanomaisissa tilanteissa, kuten pidätys tai vangitseminen, vakava onnettomuus tai vakava sairaus ja kuolema sekä hädänalaiseen asemaan joutuneiden avustaminen ja kotiuttaminen ja tilapäisten matkustusasiakirjojen myöntäminen. Koska tarvittava suojelu riippuu aina tapauksesta, konsulisuojaa ei pitäisi rajoittaa niihin tilanteisiin, jotka on erityisesti mainittu tässä direktiivissä.
- (15) Ennakkoedellytys jäsenvaltioiden konsuliviranomaisten väliselle tehokkaalle yhteensovittamiselle ja yhteistyölle on se, että vahvistetaan, millaista apua tietyissä tilanteissa tarjotaan. Avustusmuodoissa olisi otettava huomioon jäsenvaltioiden yhteiset käytännöt, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 23 artiklan soveltamista, jossa jäsenvaltiot velvoitetaan antamaan suojelua samoin edellytyksin kuin omille kansalaisilleen.

- (16) Kansalaisten itsemääräämisoikeuden kunnioittamiseksi kansalaisten mahdollisesti esittämät toiveet olisi otettava asianmukaisesti huomioon, esimerkiksi perheenjäsenille tai muille sukulaisille ilmoittamista koskevat toiveet. Samoin kuolemantapauksessa kuolleen kansalaisen ruumiin käsittelyä koskevat lähiomaisten toiveet olisi otettava asianmukaisesti huomioon.
- (17) Keskinäinen solidaarisuus ja yhteistyö kattavat myös taloudelliset kysymykset. Jäsenvaltiot antavat taloudellista apua viimeisenä keinona ainoastaan tapauksissa, joissa kansalaiset eivät voi saada varoja muulla tavoin, esimerkiksi rahalahetyksinä perheenjäseniltä tai sukulaisilta. Unionin kansalaisia olisi autettava tehokkaasti heidän kansalaisuudestaan riippumatta. Kustannusten jakaminen ja kohtuulliset korvaukset olisi varmistettava. Kun taloudellista apua myönnetään, sen vastaanottajaa voidaan vaatia maksamaan saamansa summa takaisin.
- (18) Tämän vuoksi konsuliviranomaisten keskinäistä solidaarisuutta olisi parannettava ja rahoitusmenettelyjä yksinkertaistettava. Ottaen huomioon kriisitilanteiden erityispiirteet, kuten tarve auttaa nopeasti suurta määrää kansalaisia, takaisinmaksusitoumuksen ei pitäisi olla edellytyksenä sille, että avustava jäsenvaltio voi hakea korvausta.
- (19) Avustavan jäsenvaltion pyynnöstä avustettujen jäsenvaltioiden olisi korvattava kustannukset määräsuhteessa suurissa kriisitilanteissa, jotka vaikuttavat tai voivat vaikuttaa haitallisesti suureen määrään unionin kansalaisia, jakamalla kokonaiskustannukset avustettujen kansalaisten lukumäärällä. Jos kustannuksia ei voida laskea, avustava jäsenvaltio voi pyytää korvausta tämän direktiivin liitteessä 2 vahvistettujen kiinteiden korvausmäärien perusteella.
- (20) Paikan päällä ja kriisitilanteissa suoritettavan yhteensovittamisen osalta olisi selvennettävä toimivaltuuksia ja tehtäviä, jotta varmistetaan edustusta vailla olevista kansalaisista huolehtiminen. Paikallisessa konsuliyhteistyössä olisi otettava edustusta vailla olevat kansalaiset asianmukaisesti huomioon, esimerkiksi keräämällä jäsenvaltioiden lähimpien alueellisten suurlähetystöjen ja konsulaattien yhteystietoja.
- (21) Kriisitilanteessa riittävä valmistelutyö ja selvä vastuunjako ovat erittäin tärkeitä. Sen vuoksi kriisitilanteiden valmiussuunnittelussa olisi otettava täysimääräisesti huomioon edustusta vailla olevat kansalaiset, ja kansalliset valmiussuunnitelmat olisi sovitettava yhteen. Johtavan valtion käsitteen kehittämistä olisi jatkettava tässä yhteydessä³⁶.
- (22) Konsuliasiantuntijoiden ja muiden kriisiasiantuntijoiden välistä yhteistoimintaa olisi parannettava, erityisesti mahdollistamalla osallistuminen olemassa oleviin monialaisiin kriisiyksikköihin, kuten EU:n pelastuspalvelumekanismiin liittyviin yksikköihin.
- (23) Kolmansissa maissa unionia edustavat unionin edustustot, jotka yhdessä jäsenvaltioiden diplomaattisten edustustojen ja konsuliedustustojen kanssa edistävät unionin kansalaisilla konsulisuojaan olevan oikeuden toteutumista, kuten Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 35 artiklassa todetaan. Konsulisuhteita koskevan Wienin yleissopimuksen mukaisesti jäsenvaltiot voivat tarjota konsulisuojaan toisen

³⁶ EUVL C 317, 12.12.2008, s. 6 (neuvoston asiakirja 2008/C 317/06).

jäsenvaltion puolesta, jollei kyseinen kolmas maa vastusta sitä. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet kolmansien maiden suhteen sen varmistamiseksi, että konsulisuoja voidaan tarjota toisten jäsenvaltioiden puolesta.

- (24) Jäsenvaltioiden tämän asetuksen puitteissa suorittamaa henkilötietojen käsittelyä säännellään yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 95/46/EY³⁷.
- (25) Tämän direktiivin ei pitäisi vaikuttaa suotuisampiin kansallisiin säännöksiin, jos ne ovat sopusoinnussa tämän direktiivin kanssa.
- (26) Tällä direktiivillä pyritään edistämään Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettua konsulisuojaa. Direktiivissä kunnioitetaan niitä perusoikeuksia ja noudatetaan niitä periaatteita, jotka on tunnustettu erityisesti perusoikeuskirjassa, varsinkin syrjintäkiellon periaatetta, oikeutta elämään ja henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, oikeutta yksityis- ja perhe-elämään, lapsen oikeuksia sekä puolustautumisoikeutta ja oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Tämä direktiivi olisi pantava täytäntöön näiden oikeuksien ja periaatteiden mukaisesti.
- (27) Perusoikeuskirjan sisältämän syrjintäkiellon mukaisesti jäsenvaltioiden olisi pantava tämän direktiivin säännökset täytäntöön ilman tämän direktiivin edunsaajien välistä syrjintää minkään syyn perusteella, esimerkiksi sukupuolen, rodun, ihonvärin, etnisen tai yhteiskunnallisen alkuperän, geneettisten ominaisuuksien, kielen, uskonnon tai vakaumuksen, poliittisten tai muiden mielipiteiden, kansalliseen vähemmistöön kuulumisen, varallisuuden, syntyperän, vammaisuuden, iän tai sukupuolisen suuntautumisen perusteella,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 LUKU

Yleiset säännökset

1 artikla

Kohde

Tässä direktiivissä säädetään tarpeellisista yhteistyö- ja yhteensovittamistoimenpiteistä, joilla helpotetaan unionin kansalaisten mahdollisuutta käyttää oikeuttaan saada toisen jäsenvaltion diplomaatti- tai konsuliviranomaisilta suojelua sellaisen kolmannen maan alueella, jossa sillä jäsenvaltiolla, jonka kansalaisia he itse ovat, ei ole edustusta, samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset.

³⁷ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

2 artikla

Edunsaajat

1. Kaikilla kansalaisilla, joilla on Euroopan unionin sellaisen jäsenvaltion kansalaisuus, jolla ei ole kolmannessa maassa edustajana diplomaatti- tai konsuliviranomaista, jäljempänä 'edustusta vailla olevat kansalaiset', on oikeus saada toisen jäsenvaltion diplomaatti- tai konsuliviranomaisilta suojelua samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset.
2. Kansalaiset, joilla on useamman kuin yhden unionin jäsenvaltion kansalaisuus, ovat edustusta vailla, jos yhdelläkään niistä jäsenvaltioista, joiden kansalaisuus heillä on, ei ole diplomaatti- tai konsuliviranomaista kolmannessa maassa.
3. Edustusta vailla olevien kansalaisten perheenjäsenet, jotka eivät ole unionin kansalaisia, ovat oikeutettuja konsulisuojaan samoin edellytyksin kuin avustavan jäsenvaltion omien kansalaisten sellaiset perheenjäsenet, jotka eivät ole kansalaisia.

3 artikla

Edustuksen puuttuminen

1. Jäsenvaltiolla ei ole edustusta kolmannessa maassa, jos sillä ei ole kyseisessä maassa käytettävissä pysyvää suurlähetystöä tai konsulaattia.
2. Pysyvä suurlähetystö tai konsulaatti on käytettävissä, jos se pystyy tehokkaasti tarjoamaan suojelua ja sinne on mahdollista päästä turvallisesti kohtuullisessa ajassa lähietäisyydeltä.

Unionin kansalaisten on vähintään pystyttävä matkustamaan suurlähetystöön tai konsulaattiin ja palaamaan lähtöpaikkaansa saman päivän aikana kyseisessä kolmannessa maassa yleisesti käytetyllä liikennevälineellä, jollei tapaus kiireellisyytensä vuoksi edellytä avun saamista nopeammin. Suurlähetystö tai konsulaatti ei ole käytettävissä, jos se ei tilapäisesti pysty tarjoamaan tehokkaasti suojelua, erityisesti jos se on tilapäisesti suljettu kriisitilanteen vuoksi.

3. Kunniakonsulien katsotaan vastaavan käytettävissä olevia suurlähetystöjä tai konsulaatteja toimivaltansa rajoissa kansallisen lainsäädännön ja kansallisten käytäntöjen mukaisesti.

4 artikla

Konsulisuojan saatavuus

1. Edustusta vailla olevat kansalaiset voivat valita, minkä jäsenvaltion suurlähetystöstä tai konsulaatista he hakevat konsulisuoja.

2. Jäsenvaltio voi edustaa toista jäsenvaltiota pysyvästi, ja jäsenvaltioiden suurlähetystöt tai konsulaatit kolmannessa maassa voivat sopia vastuunjakoa koskevista järjestelyistä edellyttäen, että pyyntöjen tehokas käsittely taataan. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava Euroopan komissiolle tällaisista järjestelyistä, jotta ne voidaan julkaista komission erityisellä verkkosivustolla.

5 artikla

Tunnistaminen

1. Suurlähetystö tai konsulaatti vastaa suojelupyyntöön, jos pyynnön esittäjä todistaa passin tai henkilötodistuksen esittämällä, että hän on unionin kansalainen.
2. Jos unionin kansalainen ei pysty esittämään voimassaolevaa passia tai henkilökorttia, kansallisuus on mahdollista todistaa muulla tavoin, tarvittaessa tarkistamalla asia sen jäsenvaltion diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta, jonka kansalainen pyynnön esittäjä väittää olevansa.
3. Tämän direktiivin 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen unionin kansalaisten perheenjäsenten osalta tätä artiklaa sovelletaan soveltuvin osin perhesuhteen olemassaolon todistamiseen.

6 artikla

Avustusmuodot

1. Jäsenvaltioiden suurlähetystöjen tai konsulaattien on tarjottava konsulisuoja edustusta vailla oleville kansalaisille kuten omille kansalaisilleen.
2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun konsulisuojaan sisältyy avustaminen seuraavissa tilanteissa:
 - a) pidätys tai vangitseminen;
 - b) rikoksen uhriksi joutuminen;
 - c) vakava onnettomuus tai vakava sairaus;
 - d) kuolema;
 - e) hädäntilaiseen asemaan joutuneiden avustaminen ja kotiuttaminen;
 - f) tilapäisten matkustusasiakirjojen tarve³⁸.

³⁸

Kuten neuvostossa kokoontuneiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöksessä 96/409/YUTP tilapäisen matkustusasiakirjan laatimisesta säädetään (EYVL L 168, 16.7.1996, s. 4).

2 LUKU

Yhteensovittamis- ja yhteistyötoimenpiteet

7 artikla

Yleisperiaate

Jäsenvaltioiden diplomaatti- ja konsuliviranomaisten on tehtävä keskenään ja unionin kanssa tiivistä yhteistyötä ja harjoitettava yhteensovittamista sen varmistamiseksi, että edustusta vailla olevat kansalaiset saavat suojelua samoin edellytyksin kuin omat kansalaiset. Kun konsulaatti tai suurlähetystö avustaa edustusta vailla olevaa kansalaista, sen jäsenvaltion, jonka kansalainen kyseinen henkilö on, alueesta vastaavaan lähimpään konsulaattiin tai suurlähetystöön tai ulkoministeriöön on otettava yhteyttä. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava asianomaiset ulkoministeriön yhteyshenkilöt Euroopan ulkosuhdehallinnolle, joka päivittää yhteyshenkilöitä suojatulla verkkosivustollaan.

8 artikla

Pidätys tai vangitseminen

1. Kun edustusta vailla oleva kansalainen pidätetään tai vangitaan, jäsenvaltioiden suurlähetystöjen tai konsulaattien on, jollei 6 artiklan 1 kohdasta muuta johdu, erityisesti
 - a) autettava kansalaisen pyynnöstä ilmoittamaan asiasta kansalaisen perheenjäsenille tai muille sukulaisille;
 - b) käytävä tapaamassa kansalaista ja valvottava, että kohtelu vankeudessa on vähimmäisvaatimusten mukaista;
 - c) annettava kansalaiselle tietoja vangittujen oikeuksista.
2. Kun jäsenvaltion suurlähetystölle tai konsulaatille ilmoitetaan edustusta vailla olevan kansalaisen pidätyksestä tai vangitsemisesta, sen on puolestaan ilmoitettava asiasta sille jäsenvaltiolle, jonka kansalainen kyseinen henkilö on, ja annettava sille kaikki käytettävissään olevat asiaa koskevat tiedot. Jälkimmäisen on oltava yhteydessä kansalaisen perheenjäseniin tai muihin sukulaisiin, jos kansalainen niin toivoo.
3. Suurlähetystön tai konsulaatin on raportoitava sille jäsenvaltiolle, jonka kansalainen kyseinen henkilö on, kaikista käynneistä tapaamassa kansalaista ja siitä, että se on tarkistanut kohtelun vankeudessa olevan vähimmäisvaatimusten mukaista. Sen on ilmoitettava välittömästi sille jäsenvaltiolle, jonka kansalainen kyseinen henkilö on, kaikista huonoa kohtelua koskevista valituksista.
4. Suurlähetystön tai konsulaatin on ilmoitettava sille jäsenvaltiolle, jonka kansalainen kyseinen henkilö, kyseiselle kansalaiselle antamistaan tämän oikeuksia koskevista

tiedoista. Sen on toimittava välittäjänä ja avustettava armahdusta tai ennen aikaista vapauttamista koskevien pyyntöjen laadinnassa ja jos kansalainen haluaa pyytää siirtoa. Sen on tarvittaessa toimittava sen jäsenvaltion, jonka kansalainen kyseinen henkilö on, diplomaatti- tai konsuliviranomaisten kautta maksettujen oikeudenkäyntikulujen välittäjänä.

9 artikla

Rikoksen uhri

1. Kun edustusta vailla oleva kansalainen joutuu rikoksen uhriksi, jäsenvaltioiden suurlähetystöjen tai konsulaattien on, jollei 6 artiklan 1 kohdasta muuta johdu, erityisesti
 - a) autettava ilmoittamaan asiasta kansalaisen perheenjäsenille tai muille sukulaisille, jos kansalainen niin toivoo;
 - b) annettava kansalaiselle tietoja ja/tai apua oikeudellisissa kysymyksissä ja terveydenhoitoon liittyvissä kysymyksissä.
2. Suurlähetystön tai konsulaatin on ilmoitettava sille jäsenvaltiolle, jonka kansalainen kyseinen henkilö on, tapahtumasta, sen vakavuudesta ja annetusta avusta, ja sen on oltava yhteydessä kansalaisen perheenjäseniin tai muihin sukulaisiin, jos kansalainen on antanut suostumuksensa, kun suostumuksen antaminen on mahdollista.

10 artikla

Vakava onnettomuus tai vakava sairaus

1. Kun edustusta vailla oleva kansalainen joutuu vakavaan onnettomuuteen tai sairastuu vakavasti, jäsenvaltioiden suurlähetystöjen tai konsulaattien on, jollei 6 artiklan 1 kohdasta muuta johdu, erityisesti
 - a) autettava ilmoittamaan asiasta kansalaisen perheenjäsenille tai muille sukulaisille;
 - b) autettava sairaanhoitoon, muuhun kuin taloudelliseen neuvonantoon ja kotiuttamiseen liittyvissä kysymyksissä.
2. Suurlähetystön tai konsulaatin on ilmoitettava sille jäsenvaltiolle, jonka kansalainen kyseinen henkilö on, tapahtumasta, sen vakavuudesta ja annetusta avusta, ja sen on asianmukaisissa tapauksissa oltava yhteydessä uhrin perheenjäseniin tai muihin sukulaisiin. Sen on ilmoitettava sille jäsenvaltiolle, jonka kansalainen kyseinen henkilö on, jos on tarvetta lääkinnällisistä syistä tapahtuvaan evakuointiin. Lääkinnällisistä syistä tapahtuva evakuointi edellyttää sen jäsenvaltion, jonka kansalainen kyseinen henkilö on, ennakolta antamaa hyväksyntää lukuun ottamatta erittäin kiireellisiä tapauksia.

11 artikla

Kuolema

1. Kun edustusta vailla oleva kansalainen kuolee, jäsenvaltioiden suurlähetystöjen tai konsulaattien on, jollei 6 artiklan 1 kohdasta muuta johdu, erityisesti
 - a) autettava ilmoittamaan asiasta kansalaisen perheenjäsenille;
 - b) hankittava kuolintodistukset, lääkärintodistukset ja tarvittaessa kulkuluvat ruumiin kotimaahan kuljettamista varten.
2. Kun jäsenvaltion suurlähetystölle tai konsulaatille ilmoitetaan edustusta vailla olevan kansalaisen kuolemasta, sen on puolestaan ilmoitettava asiasta sille jäsenvaltiolle, jonka kansalainen vainaja on. Jälkimmäisen on oltava yhteydessä kuolleen kansalaisen perheenjäseniin. Kun omaisten toiveet on saatu selville, suurlähetystön tai konsulaatin on ruumiin hautaamiseksi, tuhkaamiseksi tai kotimaahan kuljettamiseksi autettava hankkimaan kuolintodistukset, lääkärintodistukset ja tarvittaessa kulkuluvat kotimaahan kuljettamista varten.

3 LUKU

Rahoitusmenettelyt

12 artikla

Yleiset säännöt

Kun edustusta vailla oleva kansalainen pyytää avustusta ennakkomaksun tai kotiuttamisen muodossa, sovelletaan seuraavaa menettelyä, jollei 6 artiklan 1 kohdasta muuta johdu:

- a) edustusta vailla oleva kansalainen sitoutuu liitteessä 1 vahvistettua lomaketta käyttäen maksamaan sille jäsenvaltiolle, jonka kansalainen hän on, takaisin ennakkomaksun tai aiheutuneet kulut kokonaisuudessaan ja lisäksi tarvittaessa konsulimaksut;
- b) avustavan suurlähetystön tai konsulaatin pyynnöstä sen jäsenvaltion, jonka kansalainen kyseinen henkilö on, on viipymättä annettava tarvittavat pyyntöä koskevat tiedot ja täsmennettävä, sovelletaanko konsulimaksua;
- c) avustavan suurlähetystön tai konsulaatin on ilmoitettava sille jäsenvaltiolle, jonka kansalainen kyseinen henkilö on, kaikista ennakkomaksua tai kotiuttamista koskevista pyynnöistä, jotka se on käsitellyt;
- d) avustavan suurlähetystön tai konsulaatin liitteessä I vahvistetussa muodossa esittämästä kirjallisesta pyynnöstä sen jäsenvaltion, jonka kansalainen kyseinen

henkilö on, on korvattava kokonaisuudessaan ennakkomaksu tai aiheutuneet kulut.

13 artikla

Yksinkertaistettu menettely kriisitilanteissa

1. Kriisitilanteissa avustavan suurlähetystön tai konsulaatin on sovittava yhteen kaikki evakuointitoimet tai muu tarpeellinen tuki, jota edustusta vailla olevalla kansalaiselle annetaan, sen jäsenvaltion kanssa, jonka kansalainen kyseinen henkilö on.

Avustavan jäsenvaltion on esitettävä tällaisesta evakuoinnista tai tuesta aiheutuneita kustannuksia koskevat mahdolliset korvauspyynnöt sen jäsenvaltion ulkoministeriölle, jonka kansalainen kyseinen henkilö on. Avustava jäsenvaltio voi pyytää korvausta, vaikka edustusta vailla oleva kansalainen ei olisi allekirjoittanut takaisinmaksusitoumusta 12 artiklan a alakohdan mukaisesti.

Tällä kohdalla ei estetä sitä jäsenvaltiota, jonka kansalainen kyseinen henkilö on, vaatimasta takaisinmaksua kansallisten sääntöjen perusteella.

2. Suurissa kriisitilanteissa sen jäsenvaltion, jonka kansalainen evakuoitu henkilö on, on korvattava evakuointikustannukset määräsuhteessa siten, että kokonaiskustannukset jaetaan avustettujen henkilöiden lukumäärällä, jos avustava jäsenvaltio sitä vaatii.
3. Jos kustannuksia ei ole mahdollista laskea, avustava jäsenvaltio voi vaatia korvausta liitteessä 2 eri tukimuodoille vahvistettujen kiinteiden korvausmäärien perusteella.
4. Jos avustava jäsenvaltio on saanut avustuksen tarjoamiseen taloudellista tukea EU:n pelastuspalvelumekanismista, sen jäsenvaltion, jonka kansalainen avustettu henkilö on, maksama osuus määritetään sen jälkeen, kun summasta on vähennetty unionin osuus.
5. Korvauspyynnöissä on käytettävä liitteessä 2 vahvistettuja yhteisiä lomakemalleja.

4 LUKU

Paikallinen yhteistyö ja yhteistyö kriisitilanteissa sekä yhteensovittaminen

14 artikla

Paikallinen yhteistyö

Paikallisissa yhteistyökokouksissa on vaihdettava säännöllisesti tietoja edustusta vailla olevista kansalaisista ja sellaisista seikoista kuten kansalaisten turvallisuus, vankilaolosuhteet tai konsulipalvelujen saatavuus. Jolleivät ulkoministeriöt keskitetysti toisin sovi, puheenjohtajana toimii paikallisesti tehdyllä päätöksellä jäsenvaltion edustaja tai unionin edustusto. Puheenjohtaja kerää yhteystiedot,

erityisesti edustusta vailla olevien jäsenvaltioiden yhteystiedot, ja päivittää niitä säännöllisesti, sekä toimittaa ne paikallisille suurlähetystöille ja konsulaateille ja unionin edustustolle.

15 artikla

Kriisiyhteistyö

1. Perinpohjaisen valmiuden varmistamiseksi paikallisessa valmiussuunnittelussa on huomioitava edustusta vailla olevat kansalaiset. Kolmansissa maissa edustettuina olevien jäsenvaltioiden on sovittava valmiussuunnitelmat yhteen keskenään ja unionin edustuston kanssa. Niiden on sovittava keskenään tehtävänjaosta sen varmistamiseksi, että edustusta vailla olevat kansalaiset saavat apua kriisitilanteissa, nimettävä edustajat kokoontumispaikkoja varten ja ilmoitettava edustusta vailla oleville kansalaisille kriisivalmiusjärjestelyistä samoin edellytyksin kuin omille kansalaisilleen.
2. Jäsenvaltioiden ja unionin on tehtävä kriisitilanteissa tiivistä yhteistyötä sen varmistamiseksi, että edustusta vailla olevia kansalaisia avustetaan tehokkaasti. Jäsenvaltioiden ja unionin on ilmoitettava toisilleen käytettävissä olevista evakuointivalmiuksista hyvissä ajoin. Pyynnöstä jäsenvaltiot voivat saada tukea olemassa olevilta unionin tason pelastusyksiköiltä, joissa on mukana konsuliasiantuntijoita erityisesti edustusta vailla olevista jäsenvaltioista.

16 artikla

Johtava valtio

1. Tässä direktiivissä johtavalla valtiolla (johtavilla valtioilla) tarkoitetaan yhtä tai useampaa kolmannessa maassa edustettuna olevaa jäsenvaltiota, joka (jotka) vastaa(vat) avustustoimien yhteensovittamisesta ja johtamisesta kriisivalmiuden ja kriisitilanteiden osalta; tähän sisältyy edustusta vailla oleviin kansalaisiin liittyviä erityistehtäviä.
2. Jäsenvaltio nimitetään johtavaksi valtioksi tietyssä kolmannessa maassa, jos se on ilmoittanut aikomuksestaan olemassa olevan suojatun viestintäverkoston kautta ja jollei toinen jäsenvaltio esitä vastalauseita 30 päivän kuluessa tai ehdotettu johtava valtio luovu tehtävästä suojatun viestintäverkoston kautta. Jos useampi kuin yksi jäsenvaltio haluaa yhdessä hoitaa johtavan valtion tehtävät, niiden on ilmoitettava yhdessä aikomuksestaan suojatun viestintäverkoston kautta. Kriisitilanteessa yksi tai useampi jäsenvaltio voi ottaa kyseisen tehtävän hoitaakseen välittömästi ja ilmoittaa siitä 24 tunnin kuluessa. Jäsenvaltiot voivat kieltäytyä tarjouksesta, mutta niiden kansalaiset ja muut mahdolliset edunsaajat ovat 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti edelleen oikeutettuja johtavan valtion apuun. Jos johtavaa valtiota ei ole, paikan päällä edustettuina olevien jäsenvaltioiden on sovittava siitä, mikä jäsenvaltio vastaa edustusta vailla olevien kansalaisten avustamisen yhteensovittamisesta.

3. Kriiseihin valmistautumiseksi johtavan valtion on varmistettava, että edustusta vailla olevat kansalaiset on asianmukaisella tavalla otettu huomioon suurlähetystöjen ja konsulaattien valmiussuunnittelussa, että valmiussuunnitelmat ovat yhdenmukaisia ja että suurlähetystöille ja konsulaateille sekä unionin edustustoille ilmoitetaan asianmukaisesti tällaisista järjestelyistä.
4. Kriisitilanteessa johtava valtio tai avustamistoimien yhteensovittamisesta vastaava jäsenvaltio vastaa edustusta vailla oleville kansalaisille tarjottavan avun ja kokoamistoimintojen yhteensovittamisesta ja johtamisesta ja tarvittaessa varmistaa evakuoinnin turvalliseen paikkaan muiden asianosaisten jäsenvaltioiden tuella. Sen on myös tarjottava edustusta vailla oleville jäsenvaltioille yhteyspiste, jonka kautta ne voivat saada tietoja kansalaisistaan ja sovittaa yhteen tarvittavat avustustoimet. Johtava valtio tai edustusta vailla olevia kansalaisia koskevien avustustoimien yhteensovittamisesta vastaava jäsenvaltio voi tarvittaessa pyytää tukea muista välineistä kuten EU:n pelastuspalvelumekanismista ja Euroopan ulkosuhdehallinnon kriisinhallintarakenteista. Jäsenvaltioiden on annettava johtavalle valtiolle tai avustustoimien yhteensovittamisesta vastaavalle jäsenvaltiolle kaikki merkitykselliset tiedot niiden edustusta vailla olevista kansalaisista, jotka ovat läsnä kriisitilanteessa.

5 LUKU

Loppumääräykset

17 artikla

Suotuisampi kohtelu

Jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön suotuisampia säännöksiä tai säilyttää sellaiset, jos ne ovat sopusoinnussa tämän direktiivin kanssa.

18 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään [...] päivänä [...]kuuta [...]. Niiden on viipymättä toimitettava komissiolle kirjallisina nämä säännökset sekä kyseisiä säännöksiä ja tätä direktiiviä koskeva vastaavuustaulukko.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

19 artikla

Kumoaminen

Kumotaan päätös 95/553/ETY [...] päivästä [...]kuuta [...].

20 artikla

Seuranta ja arviointi

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kaikki merkitykselliset tiedot, jotka koskevat edustusta vailla olevien kansalaisten oikeuden toteutumista ja tämän direktiivin panemista käytännössä täytäntöön, sekä vuotuinen katsaus tilastollisiin tietoihin ja asiaa koskeviin tapauksiin. Komissio antaa viimeistään [...] päivänä [...]kuuta [...] Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta.

21 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

22 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

LIITE 1

A. Korvauspyyntölomake (12 artikla)

1. Pyynnön esittävä jäsenvaltion suurlähetystö tai konsulaatti

2. Jäsenvaltio, jonka kansalaisesta on kyse

(alueellisesti vastuussa oleva lähin suurlähetystö tai konsulaatti tai ulkoministeriö)

3. Tapahtuman kuvaus

(päivämäärä, paikka)

4. Avustettua kansalaista (avustettuja kansalaisia) koskevat tiedot (erillisenä liitteenä)

Koko nimi	Syntymäpaikka ja -aika	Matkustusasiakirjan nimi ja numero	Annetun avun muoto	Kulut
-----------	---------------------------	---------------------------------------	-----------------------	-------

5. Kulut yhteensä

6. Pankkitili korvauksen maksamista varten

7. Liite: takaisinmaksusitoumus (tarvittaessa)

B. Takaisinmaksusitoumuksen malli (taloudellinen avustus)

TAKAISINMAKSUSITOUMUKSEN MALLI (ENNAKKOMAKSU)

Minä, (herra/rouva/neiti) (koko nimi suuraakkosin)

.....
passin numero myöntämispaikka
ilmoitan täten saaneeninssa
sijaitsevalta suurlähetystöltä/konsulaatilta yhteensä

.....
ennakkomaksuna

..... varten (summaan sisältyy
mahdollinen konsulimaksu) **ja sitoudun vaadittaessa maksamaan takaisin**

.....n ulkoministeriölle/hallitukselle
maan kansallisen lainsäädännön mukaisesti mainitun summan

.....n määräisenä (valuutta) ennakkomaksun
myöntämispäivän vaihtokurssin mukaan.

Osoitteeni (*) (suuraakkosin) (maan nimi mainittava) on
seuraava:.....

.....
.....
.....

PÄIVÄYS ALLEKIRJOITUS

(*) Jos vakituista osoitetta ei ole, on ilmoitettava muu osoite yhteydenottoja varten.

C. Takaisinmaksusitoumuksen malli (kotiuttaminen)

TAKAISINMAKSUSITOUMUKSEN MALLI (KOTIUTTAMINEN)

Minä, (herra/rouva/neiti) (koko nimi suuraakkosin)

.....
syntymäpaikka- ja maa:

syntymäaika:

passin numero: myöntämispaikka:.....

myöntämispäivä: henkilökortin numero:

sitoudun täten maksamaan vaadittaessa takaisinn

hallitukselle maan kansallisen lainsäädännön mukaisestin

hallituksenssa olevan konsulivirkamiehen minun ja
mukanani seuraavien perheenjäsenteni kotiuttamista varten tai sen yhteydessä minun
puolestani suorittamat tai minulle ennakkona suoritettut maksut ja maksamaan kaikki tähän
kotiuttamiseen liittyvät konsulimaksut.

Nämä maksut sisältävät:

(i) (*) Matkakulut

Oleskelukulut

Muut kulut

VÄHENNETÄÄN itse suorittamani summa

KONSULIMAKSUT:

Kotiuttamismaksu

Palvelumaksut

Passimaksut/kiireellisyysmaksut

(... tuntiatunti)

(ii) (**) Minun ja mukanani seuraavien perheenjäsenteni kotiuttamista varten tai sen
yhteydessä minulle suoritettavat summat, joiden määrä ei ole tiedossa tätä
takaisinmaksusitoumusta allekirjoitettaessa.

Osoitteeni (***) (suurakkosin) (maan nimi mainittava) on seuraava:

.....

.....

.....

PÄIVÄYS.....ALLEKIRJOITUS.....

(*) Tarpeeton yliviivataan: Konsuliviranomaisen ja pyynnön esittäjän on parafoitava jokainen
yliviivaus marginaaliin.

(**) Tarpeeton yliviivataan: Konsuliviranomaisen ja pyynnön esittäjän on parafoitava
jokainen yliviivaus marginaaliin.

(***) Jos vakituista osoitetta ei ole, on ilmoitettava muu osoite yhteydenottoja varten.

LIITE 2

A. Korvauspyyntölomake kriisitilanteita varten (13 artikla)

1. Pyynnön esittävä jäsenvaltio
2. Jäsenvaltio, jonka kansalaisesta on kyse
(Ulkoministeriö)

3. Tapahtuman kuvaus:

(päivämäärä, paikka)

4. Avustettua kansalaista (avustettuja kansalaisia) koskevat tiedot (erillisenä liitteenä)

Koko nimi	Syntymäpaikka ja -aika	Matkustusasiakirjan nimi ja numero	Annettu apu	Kulut
-----------	---------------------------	---------------------------------------	-------------	-------

5. Laskentatapa

- ☐ Todelliset kulut
- ☐ Määräsuhteessa (pro rata)
- ☐ Kiinteä määrä

6. Kulut yhteensä

7. Pankkitili korvauksen maksamista varten

8. Liite: takaisinmaksusitoumus (tarvittaessa)

B. Kiinteät korvausmäärät

Tukimuoto	Kiinteä korvausmäärä
Evakuointi - pitkä matka	Viimeisen kaupalliselle lennolle saatavissa olevan lentolipun hinta: evakuointipaikka – määränpää (TAI 1 000 euroa)
Maansisäinen matka turvalliseen paikkaan	150 euroa
Lääketieteellinen hoito	2 500 euroa
Oleskelu (majoitus ja ruoka)	200 euroa (päivää kohden)